

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας - Τροποποίηση του ν. 4557/2018 - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου και διατάξεις για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το νομοσχέδιο, υπό τον τίτλο «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας - Τροποποίηση του ν. 4557/2018 - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου και διατάξεις για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης», όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από έξι κεφάλαια και 20 άρθρα.

Το κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-2) περιλαμβάνει τον σκοπό και το αντικείμενο των κεφαλαίων Β' και Γ'. Ειδικότερα, το άρθρο 1 ορίζει τον σκοπό του κεφαλαίου Β' (βελτίωση και εξορθολογισμός του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για την καταπολέμηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες) και του κεφαλαίου Γ' (επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, καθώς και διευκόλυνση των πολιτών στην αναζήτηση δικαστικής προστασίας), και το άρθρο 2, το αντικείμενο του κεφαλαίου Β' (ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ)

2

2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες) και του κεφαλαίου Γ' (έμφαση στην ορθολογική κατανομή της δικαστηριακής ύλης μεταξύ των διοικητικών δικαστηρίων, προκειμένου να επιτευχθεί επιτάχυνση και βελτίωση της απονομής της διοικητικής δικαιοσύνης).

Αναλυτικά:

Το κεφάλαιο Β' (άρθρα 3-11) αφορά στην πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ειδικότερα, τα άρθρα 3 και 4 αντικαθιστούν τα άρθρα 1 και 2 του ν. 4557/2018 σχετικά με τον σκοπό και το αντικείμενο του νόμου για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενώ το άρθρο 5 αντικαθιστά το άρθρο 4 του ν. 4557/2018 ως προς τον κατάλογο των βασικών αδικημάτων. Το άρθρο 6 αντικαθιστά το άρθρο 39 του ν. 4557/2018 ως προς στις ποινικές κυρώσεις που επιβάλλονται. Το άρθρο 7 αντικαθιστά το άρθρο 40 του ν. 4557/2018 ως προς τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, ενώ το άρθρο 8 τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 41 του ν. 4557/2018 ως προς την αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου. Τροποποιήσεις στη δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων προβλέπονται στο άρθρο 9, το οποίο αντικαθιστά το άρθρο 42 του ν. 4557/2018. Το άρθρο 10 τροποποιεί τις περ. β' και δ' της παρ. 1 και του πρώτου εδαφίου της παρ. 8 του άρθρου 45 του ν. 4757/2018, ρυθμίζοντας την ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων στην περίπτωση κατά την οποία η αξιόποινη πράξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή κάποιο από τα βασικά αδικήματα τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή οντότητας. Τέλος, το άρθρο 11 αφορά στις μονάδες και αρμοδιότητες της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες (εφεξής: Αρχής), και τροποποιεί την περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 4557/2018.

Το κεφάλαιο Γ' (άρθρα 12-16) περιλαμβάνει διατάξεις για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Με το άρθρο 12 τροποποιείται, διά της προσθήκης εδαφίου στην παρ. 1, το άρθρο 3 του ν. 702/1977 «Περί υπαγωγής, υποθέσεων εις τα διοικητικά δικαστήρια, αντικαταστάσεως, τροποποιήσεως και καταργήσεως διατάξεων του Ν.Δ. 170/1973 "περί του Συμβουλίου της Επικρατείας"». Το άρθρο 7 παρ. 2, καθώς και το άρθρο 218 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας τροποποιούνται με τα άρθρα 13 και 14, αντίστοιχα. Το άρθρο 15 επιφέρει αλλαγές στο άρθρο 224 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (προσθήκη εδαφίου στην παρ. 5), ενώ το άρθρο 16 αφορά την αύξη-

ση των οργανικών θέσεων δικαστικών λειτουργιών Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων.

Το κεφάλαιο Δ' (άρθρα 17-18) περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις. Ειδικότερα, το άρθρο 17 αναφέρεται στην αυτοδίκαιη άρση της δέσμευσης, ενώ το άρθρο 18 αφορά εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

Το κεφάλαιο Ε' (άρθρο 19) αφορά την κατάργηση του άρθρου 25 του ν. 4689/2020 περί των αδικημάτων που στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τέλος, στο κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρο 20) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Το εν λόγω άρθρο τροποποιεί το άρθρο 2 του ν. 4557/2018. Στην παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου 2 του ν. 4557/2018 ορίζεται ότι η καταδίκη για τα αδικήματα της παρ. 1 είναι δυνατή, όταν αποδεικνύεται ότι η περιουσία προήλθε από συγκεκριμένο βασικό αδίκημα του άρθρου 4, χωρίς να απαιτείται λεπτομερής στοιχειοθέτηση όλων των πραγματικών στοιχείων ή περιστάσεων που σχετίζονται με την εν λόγω εγκληματική δραστηριότητα, όπως η ταυτότητα του δράστη. Επειδή, εν προκειμένω, πρόκειται περί της ενσωμάτωσης στο ελληνικό δίκαιο του άρθρου 3 παρ. 3 στοιχ. β) της Οδηγίας 2018/1673, το οποίο κάνει λόγο για «περιουσία που προήλθε από εγκληματική δραστηριότητα», δηλαδή από ένα από τα βασικά αδικήματα, θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο και σύμφωνο με την Οδηγία που ενσωματώνεται, η φράση «από συγκεκριμένο βασικό αδίκημα» να αντικατασταθεί από τη φράση «από ένα ή περισσότερα βασικά αδικήματα» (βλ. και αρ. 12 του Προοιμίου της Οδηγίας 2018/1673). Περαιτέρω, όλη η παράγραφος 3 θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο να ενταχθεί στο άρθρο 39 παρ. 3 του ν. 4557/2018, όπου αναφέρεται η σχέση βασικού αδικήματος και νομιμοποίησης όσον αφορά την ποινική δίωξη και την καταδίκη του υπαιτίου.

2. Επί του άρθρου 6

α) Το άρθρο 6 τροποποιεί το άρθρο 39 του ν. 4557/2018. Στην παρ. 1 στοιχ. β) περ. αα) του προτεινόμενου άρθρου 39 του ν. 4557/2018 ορίζεται ότι ο υπαίτιος των πράξεων της περ. α' τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και με χρηματική ποινή από χίλιες (1.000) έως πέντε χιλιάδες (5.000) ημερήσιες μονάδες: αα) αν το αντικείμενο της νομιμοποίησης υπερβαίνει συνολικά σε αξία το ποσό των εκατό είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.

Θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο η φράση «αν το αντικείμενο της νομιμο-

4

ποίησης» να αντικατασταθεί με τη φράση «αν η περιουσία που αποτελεί το αντικείμενο της νομιμοποίησης».

β) Στην παρ. 1 στοιχ. δ) του προτεινόμενου άρθρου 39 του ν. 4557/2018 ορίζεται ότι αν το βασικό αδίκημα τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος, η ποινή για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι φυλάκιση έως τρία (3) έτη και χρηματική ποινή έως τριακόσιες (300) ημερήσιες μονάδες.

Η Οδηγία 2018/1673 στο άρθρο 5 παρ. 2 ορίζει ότι τα αδικήματα του άρθρου 3 παρ. 1 και 5, τιμωρούνται με ποινή, το ανώτατο όριο της οποίας είναι τουλάχιστον τέσσερα έτη.

Θα ήταν, συνεπώς, σύμφωνη με την Οδηγία ανάλογη αναπροσαρμογή του ανώτατου ορίου της απειλούμενης στο στοιχ. δ) ποινής.

γ) Η παρ. 1 στοιχ. ε) εδ. β' του προτεινόμενου άρθρου 39 του ν. 4557/2018 ορίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, ο αυτουργός ή ο συμμετοχός της πράξης απόκτησης, κατοχής ή χρήσης περιουσίας εν γνώσει της προέλευσής της από εγκληματική δραστηριότητα (περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 2) μένει ατιμώρητος, αν κριθεί ένοχος με την ίδια, ή έχει κριθεί ένοχος με προγενέστερη απόφαση, για την τέλεση του βασικού αδικήματος, εκτός αν για την πράξη της νομιμοποίησης απειλείται ποινή στερητική της ελευθερίας με υψηλότερο ανώτατο όριο. Εν προκειμένω παρατηρείται ότι η περιουσία που προήλθε από βασικό αδίκημα και αποτελεί το υλικό αντικείμενο της νομιμοποίησης, είναι δυνατόν να μην αποτελεί στοιχείο της ειδικής υπόστασης του βασικού αδικήματος, το οποίο όμως μπορεί να προστατεύει και διαφορετικό έννομο αγαθό (π.χ. ζωή, σωματική ακεραιότητα) επ' απειλή και κακουργηματικών ποινών. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η απαξία του πορισμού περιουσίας δεν έχει συνυπολογισθεί στην ποινή του βασικού αδικήματος, ώστε να δικαιολογείται απαλλαγή από την ποινή για τη νομιμοποίηση.

3. Επί του άρθρου 15

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται η παράγραφος 5 του άρθρου 224 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999) και ορίζεται ότι «Ισχυρισμοί που αφορούν παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για επιβολή φόρου ή τέλους μπορούν επίσης να προβληθούν με την ευκαιρία άσκησης ανακοπής για πρώτη φορά, εφόσον δεν έχουν προταθεί και κριθεί από άλλο δικαστήριο με ισχύ δεδικασμένου».

Επισημαίνεται ότι θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερη η χρήση του όρου «παραγραφή της αξίωσης», αντί του όρου «παραγραφή του δικαιώματος» [βλ. και συναφή παρατήρηση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του άρθρου 16 του νομοσχεδίου «Φορολογικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της αναπτύ-

ξιακής διαδικασίας της ελληνικής οικονομίας, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/1852, (ΕΕ) 2018/822, (ΕΕ) 2020/876, (ΕΕ)2016/1164, (ΕΕ) 2018/1910 και (ΕΕ) 2019/475, συνεισφορά Δημοσίου για την αποπληρωμή δανείων πληγέντων δανειοληπτών λόγω των δυσμενών συνεπειών της νόσου COVID-19 και άλλες διατάξεις» (ν. 4714/2020)].

Αθήνα, 7 Ιουλίου 2021

Η εισηγήτρια
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών